

PRIJEVOZ STVARI KAMIONOM — ZASTARA ZA PLAĆANJE VOZARINE

PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda br. II PŽ-2322/88-2 od 16. 05. 1989.

Vijeće: mr. Veljko Vujović, mr. Pave Dević, prof. dr. Velimir Filipović

Donašanje presude bez održavanja glavne rasprave — U privrednim sporovima sudac može donijeti presudu bez održavanja glavne rasprave kada na temelju spisa utvrdi da među strankama nije sporno činjenično stanje — Zastara za plaćanje vozarine iznosi godinu dana od dana kada je vozar predao teret primatelju — Obveza za plaćanje vozarine temelji se na zaključenom ugovoru o prijevozu, a ne na stjecanju bez osnove.

Tužitelj je kamionski vozar, a tuženik je primatelj tereta. Tužitelj u tužbi navodi da mu primatelj nije platio vozarinu te zahtijeva da ga sud obveže na njeno plaćanje. Prvostepeni sudac je donio presudu bez održavanja glavne rasprave odbacujući tužbeni zahtjev, prihvaćajući prigovor tuženika da je nastupila zastara.

Tužitelj ulaže žalbu iz dva bitna razloga. Prvi je pogreška u primjeni propisa o parničnom postupku, jer je presuda donesena bez održavanja glavne rasprave, a drugi se odnosi na zastaru, tvrdeći da ona nije nastupila, jer se obveza na njeno plaćanje temelji na stjecanju bez osnove, za koji naslov zastara iznosi pet godina.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz ovih razloga:

U postupku u privrednim sporovima, predsjednik je vijeća pa tako i sudac pojedinac, kada sudi u prvom stepenu, ovlašten donijeti odluku o sporu bez zakazivanja ročišta kad nakon primitka odgovora na tužbu utvrdi da među strankama nije sporno činjenično stanje i da ne postoje druge smetnje za donošenje odluke (čl. 496. ZPP).

U spornom se slučaju odluka prvostepenoga suda temelji upravo na činjeničnom stanju koje je iznio tužitelj u tužbi tj. činjenici da se potraživanje tužitelja zasniva na ugovorima o prijevozu o čemu je tužitelj kao dokaz priložio tovarne listove (listovi 4, 5, 7 do 8, 10 i 13. do 14. spisa) te račune

kojima je tuženik u-fakturirao utuženu prevozninu (listovi 3, 6, 9, 12. i 14. spisa) dok je dospjelost potraživanja navedena u »izvodu otvorenih stavki iz poslovnih knjiga konta 1251« (list 2).

Kako činjenično stanje koje proizlazi iz navoda tužitelja u tužbi i tužbi priloženih isprava tuženik nije osporio u odgovoru na tužbu, nego samo istakao prigovor zastare zahtjeva za ostvarenje utuženog potraživanja, to prvostepeni sud nije počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 9. kada je, pravilno primjenivši odredbu čl. 496. ZPP, odlučio o osnovanosti tužbenog zahtjeva bez zakazivanja ročišta.

Pri tome nije odlučna činjenica što je tužitelj u tužbi kao pravnu osnovu naveo »neosnovano bogaćenje« (ispravno: stjecanje bez osnove) jer sud nije vezan za pravnu osnovu (čl. 186. st. 3. ZPP).

Pravilno je prvostepeni sud na inače nesporno činjenično stanje primijenio materijalno pravo kada je, prihvativši prigovor zastare zahtjeva za ostvarenje potraživanja, odbio tužitelja s tužbenim zahtjevom.

Pri tomu se ističe da pravna osnova tužiteljeva potraživanja nije »neosnovano bogaćenje«, tj. stjecanje bez osnove, jer se zahtjev tužitelja za isplatu prevoznine temelji na određenom pravnom poslu, tj. ugovoru o prijevozu stvari cestom pa se pri ocjeni prigovora zastare potraživanja treba poći od odredaba specijalnih zakona (*lex specialis*) i to odredbi čl. 112. ZPC, koji se primjenjuje na prijevoz obavljen u slučajevima kada je mjesto utovara i istovara u Jugoslaviji, te od odredbe čl. 32. Konvencije o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestom (prilog Sl. lista FNRJ broj 11/58 — a u nastavku teksta: CMR) koja se primjenjuje na prijevoze izvršene na temelju međunarodnih tovarnih listova broj 0440421 od 25. X. 1985. (list 13) i broj 0440420 od 24. X. 1985. (list 14).

Prema odredbi čl. 112. st. 1. ZPC. i čl. 32. st. 1. CMR potraživanje iz ugovora o prijevozu, pa tako i potraživanje s naslova prevoznine, zastarijeva u roku od godinu dana od dana kada prijevoznik preda stvari.

S obzirom da je u svim prijevozima na koje se odnose utuženi računi tužitelj kao prijevoznik predao stvari na odredištu koncem 1985. godine, a tužbu sudu podnio dana 2. II. 1988., potraživanje je tužitelja u svim spornim prijevozima zastarjelo.

Pave Dević

Summary

CARRIAGE BY TRUCK — LIMITATION OF FREIGHT PAYMENT

Passing a judgement without hearing — In commercial disputes a judge can pass a judgement without hearing if he establishes, on the basis of documents, that the facts are undisputed between the parties — Limitation of freight payment is one year from the date when the carrier delivered the cargo to the consignee — Obligation to freight payment is based on a concluded contract of carriage and not on acquisition without legal foundation.